

Начало>Предприемане на съдебни действия>Къде и как>Как да заведете дело в съда? Как да заведете дело в съда?

Румъния

1 Необходимо ли е да се обърне към съда или има друга алтернатива?

Всяко лице, което има претенция срещу друго лице, трябва да подаде искова молба до съда, който е компетентен по въпроса. Въпросът може да бъде отнесен до съда само след приключване на предварителна процедура, ако законът изрично предвижда това. Доказателството за приключването на предварителната процедура трябва да бъде приложено към молбата.

Страните по спора могат да разчитат и на алтернативни средства за разрешаване на спорове.

Прибягването до медиация не е задължително преди въпросът да се отнесе до съда. В хода на съдебното производство съдебните органи трябва да информират страните за възможността за провеждане на медиация и за нейните предимства.

Медиация може да се провежда при спорове, свързани със застраховане, защита на потребителите, семейно право, спорове за професионална отговорност, трудови спорове и граждански спорове с цена на иска до 50 000 румънски леи, с изключение на споровете, по отношение на които е постановено изпълняемо съдебно решение за откриване на производство по несъстоятелност.

Страните по спора могат да прибегнат и до арбитраж, който е частна алтернативна юрисдикция. Напълно дееспособните лица могат да се споразумеят да разрешават спорове чрез арбитраж, с изключение на споровете, свързани с гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на лицата, наследяването, семейните отношения и правата, за които страните не могат да вземат решения.

2 Има ли срок за завеждане на дело?

Правото да се предявяват имуществени искове се погасява по давност, освен ако законът предвижда друго. В специално предвидени в закона случаи правото на предявяване на други искове също е обвързано с преклузивен срок, независимо от предмета им (член 2501 от Гражданския кодекс).

Съгласно разпоредбите на член 2517 от Гражданския кодекс общият давностен срок е три години.

Гражданският кодекс установява специални преклузивни срокове за определени случаи, след изтичането на които съответното право се погасява по давност, например:

давностен срок от десет години за претенции, свързани с: вещни права, които не са обявени от закона за непогасяеми по давност или не подлежат на друг давностен срок; обезщетение за неимуществени/имуществени вреди, претърпени от лице в резултат на мъчения или варварски актове или, според случая, чрез насилие или сексуално насилие срещу непълнолетни или лица, които не могат да се защитят или да изразят волята си; обезщетение за вреди, нанесени на околната среда;

давностен срок от две години за упражняване на правото на завеждане на дело въз основа на (пре)застрахователно отношение и на правото на завеждане на дело, свързано с плащането на такси, дължими на посредници за услуги, предоставени по силата на споразумение за посредничество;

давностен срок от една година за: правото на завеждане на дело във връзка със суми, събрани от продажбата на билети за представление, което не се е състояло; от управители на заведения за обществено хранене или оператори на хотели за услугите, които предоставят; от преподаватели, учители, музикални изпълнители и художници за уроци на час, ден или месец; от лекари, акушерки, медицински сестри и фармацевти за посещения, процедури или лекарства; от търговци на дребно за плащане на продадени стоки и извършени доставки; от занаятчии за заплащане на тяхната работа; от адвокати срещу клиенти — за заплащане на възнаграждения и разноски; от нотариуси и съдебни изпълнители — за плащането на суми, на които те имат право за своята дейност; от инженери, архитекти, геодезисти, счетоводители и други самостоятелно заети лица за изплащането на суми, на които те имат право; правото на завеждане на дело срещу превозвач, произтичащо от споразумение за превоз на товари по суша, въздух или вода.

3 Трябва ли да се обърне към съда в тази държава членка?

Правилата относно международната компетентност по спорове с трансгранични последици са уредени в Дял VII „Международни граждански производства“ на Гражданския процесуален кодекс. Разпоредбите на този дял обаче се отнасят до производства с трансгранични последици в областта на частното право, доколкото международните договори, по които Румъния е страна, правото на Европейския съюз или специалните закони не предвиждат друго.

Що се отнася до компетентността по спорове с международен елемент Гражданският процесуален кодекс установява разпоредби, свързани, наред с другото, с: компетентността, основаваща се на местоживеенето или седалището на ответника, доброволната пророгация на компетентност в полза на румънските съдилища, споразуменията за избор на съд, изключения във връзка с арбитража, определянето на компетентния съд по необходимост, вътрешната компетентност, висящите дела и свързаните дела на международно ниво, изключителната лична компетентност, изключителната компетентност по имуществени искове или преференциалната компетентност на румънските съдилища (член 1065 и следващите от Гражданския процесуален кодекс).

4 Ако е така, към кой точно съд в тази държава членка трябва да се обърне, като се има предвид къде живея аз и къде живее другата страна или с оглед на други аспекти на казуса ми?

Териториалната компетентност се урежда съгласно общи критерии (местоживеене / адрес на управление на ответника), алтернативни критерии (родство, издръжка, договор за транспорт, застрахователен договор, менителница/чек/запис на заповед/ценна книга, защита на потребителите, гражданска отговорност за непозволено увреждане) или изключителни критерии (недвижими имоти, наследства, дружества, дела срещу потребители), предвидени в член 107 и следващи от новия Граждански процесуален кодекс.

5 Пред кой съд в тази държава членка трябва да предявя искам си, като се има предвид естеството на казуса и цената на искам?

Компетентността на съда в зависимост от предмета на делото е уредена в член 94 и следващите от новия Граждански процесуален кодекс и зависи от естеството на делото или цената на искам.

В качеството си на съдилища от първа инстанция, областните съдилища разглеждат: искове, които съгласно *Гражданския кодекс са подсъдни на съда по въпросите на попечителството и семейния съд*; заявления за регистрация в регистрите за гражданското състояние; искове, свързани с управлението на многоетажни сгради/апартаменти/площи, притежавани изключително от различни лица, и правоотношения, установени от

сдружения на собствениците на жилища с други физически или юридически лица; искове за изваждане от имот (отнемане на имущество); искове, свързани с общи стени и канавки, разстоянието между сгради и насаждения, право на преминаване, тежести, други ограничения, засягащи правата на собственост; искове във връзка с промени в границите и отбелязване на граници; искове за защита на имущество; искове за положителни или отрицателни задължения, чиято парична стойност не може да бъде определена; искове за съдебна делба, независимо от цената на иска; други искове, чиято парична стойност е до 200 000 RON (румънски леи), независимо от качеството на страните.

Трибуналите разглеждат *като съдилища от първа инстанция* всички искове, които по закон не попадат в компетентността на други съдилища, както и всички други искове, които по закон са включени в тяхната компетентност.

Апелативните съдилища разглеждат като съдилища от първа инстанция исковете, свързани с административни и данъчни спорове, както и всички други искове, които по закон са включени в тяхната компетентност.

6 Мога ли да заведа дело лично или трябва да го направя чрез посредник, например адвокат?

Страните трябва да завеждат съдебни дела лично или чрез представител, като представителството може да се основава на закона, на договор или на съдебната система. Недееспособните физически лица се представляват от юридически представител. Страните могат да бъдат представлявани от представител по техен избор, съгласно закона, освен ако законът изисква личното им явяване пред съда.

На първа инстанция и при обжалване физическите лица могат да бъдат представлявани от адвокат или друг пълномощник. Ако представителят е лице, различно от адвокат, той може да внася становища относно процесуални изключения и предмета на делото единствено чрез адвокат, както на етапа на съдебното дирене, така и по време на съдебните прения. При изготвянето на исковата молба, както и на мотивите при обжалване, както и при подаването и защитата по жалбата, физическите лица се подпомагат и представляват единствено от адвокат, като неспазването на това изискване води до недействителност.

Юридическите лица могат да бъдат представлявани пред съда по силата на споразумение само от правен съветник или адвокат. С оглед съставянето на молбата и посочването на основанията за обжалване, както и подаването и защитаването на жалбата, юридическите лица се подпомагат и представляват, според случая, единствено от адвокат или правен съветник, като наказанието за неспазване на това изискване е недействителност. Упоменатите погоре разпоредби се прилагат по съответния начин по отношение на сдружения, дружества или други субекти без юридическа правосубектност.

7 Към кого точно да се обърна, за да заведа делото: към приемната, съдебното деловодство или друга административна единица?

Исковите се завеждат и датират чрез полагане на печат за входящ номер. След като бъде регистрирана, исковата молба и придружаващите я документи, придружени при необходимост от доказателства за начина на предаването им на съда, се предават на председателя на съда или определеното от него лице, което предприема незабавни стъпки за създаване на съдебен състав на случаен принцип в съответствие със закона (член 199 от Гражданския процесуален кодекс).

8 На какъв език мога да подам иска си? Мога ли да го подам устно или той трябва да бъде в писмена форма? Мога ли да изпратя иска си по факс или по електронна поща?

Съгласно член 12, алинея 5 от Закон № 304/2004 относно организацията на съдилищата, исковите молби и процесуалните документи се изготвят само на румънски език. Исковите молби се изготвят единствено в писмена форма. Член 194 от новия Граждански процесуален кодекс предвижда, че искова молба, внесена лично или чрез представител, получена по пощата, по куриер или по факс и изпратена по електронна поща или като електронен документ, се завежда и датира чрез полагане на печат за входящ номер.

Съгласно член 225 от новия Граждански процесуален кодекс, ако някоя от страните, която трябва да бъде изслушана, не говори румънски език, съдът следва да използва съдебен преводач. Ако страните са съгласни, съдията или секретарят може да действа като преводач. Ако не може да се осигури присъствието на съдебен преводач, могат да се използват преводачите на заслужаващи доверие лица, които говорят съответния език. Ако дадено лице е глухо, няма или глухонямо или поради някаква друга причина не може да се изразява, общуването се извършва в писмена форма. Ако въпросното лице не може да чете или пише, трябва да се използва устен преводач. Разпоредбите относно експертите се прилагат по съответния начин и по отношение на преводачите и устните преводачи.

9 Има ли специални формуляри за предявяване на иск или, ако няма такива, какво трябва да съдържа исковата молба? Има ли елементи, които задължително трябва да се съдържат в досието?

Гражданският процесуален кодекс не предвижда използването на каквито и да е специални формуляри за предявяване на иск. Общите правила за гражданското производство определят съдържанието на някои от исковите молби по гражданското право (*например*, първоначална искова молба, защита, насрещен иск).

10 Трябва ли да заплащам съдебни такси? Ако да, кога става това? Ще трябва ли да плащам на адвокат още от подаването на исковата молба?

Правните разноси са съдебните такси, възнагражденията на адвокати, експерти и специалисти, сумите, дължими на свидетели във връзка с пътувания и загуби в резултат на необходимостта да се явят пред съда, разходите за пътуване и настаняване, както и всички други разходи, необходими за правилното протичане на производството. Страната, претендираща за съдебни разноси, трябва да докаже разходите и размера им найкъсно до края на дискусиите по съществуването на делото. Губещата страна трябва да плати съдебните разноси на спечелилата страна по искане на последната. Ако искът е допуснат отчасти, съдиите определят степента, в която всяка страна може да бъде осъдена да заплати съдебните разноси. Ако е необходимо, съдиите могат да разпоредят прихващане на правните разноси. Ответник, който признае направените от ищеца твърдения на първото заседание, на което страните са били надлежно призовани, не може да бъде осъден да заплати правните разноси, освен ако преди започването на производството ищецът не е изпратил официално уведомление до ответника или ако ответникът е бил законно в неизпълнение. Ако има няколко ищци или ответници, може да бъде разпоредено те да платят правните разноси по равно, пропорционално или съвместно, в зависимост от статута им в производството или естеството на правоотношението между тях.

11 Мога ли да поискам правна помощ?

Правна помощ може да бъде получена съгласно разпоредбите на Извънредно постановление № 51/2008 относно правната помощ по граждански дела, одобрено с допълнителни изменения със Закон № 193/2008, с измененията към него. Новият Граждански процесуален кодекс (членове 90 и 91) съдържа общи разпоредби относно правната помощ.

12 От кой момент моят иск се смята официално за предявен? Ще получа ли обратна информация от съдебните органи дали исковата молба отговаря на изискванията?

Исковите молби се завеждат и датират чрез полагане на печат за входящ номер. След като бъде регистрирана, молбата и придружаващите я документи се предават на председателя на съда или заместващия го съдия, който предприема незабавни стъпки за създаване на съдебен състав на случаен принцип.

Съставът, на който делото е разпределено на случаен принцип, проверява дали молбата удовлетворява необходимите изисквания. Когато молбата не удовлетворява изискванията, ищецът се уведомява писмено за съответните недостатъци. В срок от максимум десет дни от получаването на съобщението ищецът трябва да предостави допълнителната информация или да извърши разпоредените промени, като при неизпълнение молбата се счита за недопустима. Ако задълженията, свързани с предоставянето на допълнителна информация или изменение на

молбата не бъдат изпълнени в предвидения срок, съдът приема, че молбата е недопустима посредством доклад за разглеждане на делото по съкратено производство.

След като установи, че са изпълнени всички законови условия по отношение на молбата, съдията постановява с решение ответникът да бъде уведомен за нея.

13 Ще получа ли подробна информация за сроковете, в които ще се проведат последващите процесуални действия (като например срока, в който ще трябва да се явя пред съда)?

Подробна информация за делото може да се получи от архива на съда или от уебсайта на съда, ако има такъв, на адрес <http://portal.just.ro/>.

Съдът може да се произнесе по исковата молба единствено ако страните са призовани или са се явили пред съда лично или чрез представител. Съдът отлага постановяването на решение по делото и разпорежда дадена страна да бъде призована, когато установи, че отсъстващата страна не е била призована в съответствие с предвидените от закона изисквания, като наказанието за неизпълнение е недействителност. Призовките и всички процесуални документи се изпращат по официален път.

След като установи, че са изпълнени всички законови условия по отношение на исковата молба, съдията постановява с решение ответникът да бъде уведомен за нея, като ответникът се уведомява за задължението да представи защита в срок от двадесет и пет дни от изпращането на уведомлението; при неизпълнение от страна на ответника, се налага наказание. Защитата се изпраща на ищеца, който трябва да представи отговор в срок от десет дни от изпращането, а ответникът се запознава с отговора, като получи достъп до преписката по делото. В тридневен срок от датата на представяне на отговора на защитата съдията определя с решение първото заседание, което трябва да се състои наймного 60 дни от датата на съдебното решение, и разпорежда страните да бъдат призовани. Ако ответникът не представи защита в законоустановения срок или ако ищецът не представи отговор на защитата в законоустановения срок, след изтичането на съответния срок съдията определя с решение първото заседание, което трябва да се състои наймного шестдесет дни от датата на решението, и разпорежда страните да бъдат призовани. При спешни производства съдията може да съкрати посочените погоре срокове в зависимост от обстоятелствата по делото. Ако ответникът пребивава в чужбина, съдията разпорежда подълъг разумен срок в зависимост от обстоятелствата по делото.

Страната, която е подала исковата молба и е потвърдила датата на заседанието, и страната, която се е явила на съдебно заседание, не се призовават допълнително по време на производството пред този съд, тъй като се счита, че те са запознати с датите на следващите заседания. Тези разпоредби се прилагат и по отношение на страната, на която е изпратена призовка за съдебно заседание, тъй като се счита, че в този случай на въпросната страна също са известни датите на заседанията, следващи датата, за която е връчена призовката. В призовката също така се посочва, че след връчване на призовката, получаването на която трябва да се потвърди с подпис, призованата страна се счита за известна и за датите на заседанията, следващи датата, за която е връчена призовката.

На първото заседание, на което страните са надлежно призовани, след като изслуша страните, съдията трябва да прецени необходимия период за разследване, като вземе предвид обстоятелствата по делото, така че да може да произнесе решение по делото в оптимален и предсказуем срок.

Последна актуализация: 30/04/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.